

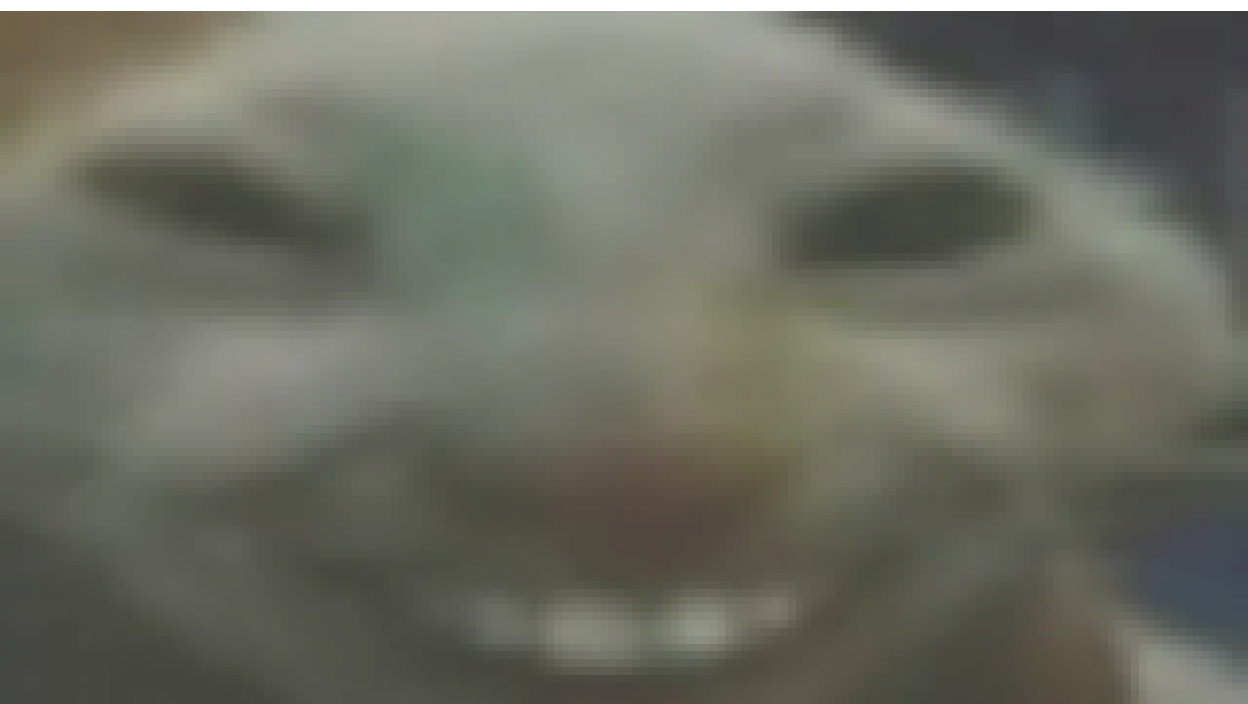
DOTACYJNY MATERIAŁ ĆWICZENIOWY

WERSJA DLA NAUCZYCIELA

1-3
GIMNAZJUM

MATERIAŁ ĆWICZENIOWY DO PODRĘCZNIKA KAŻDEGO WYDAWCY

MAŁGORZATA RYKOWSKA
ZBIGNIEW SZĄŁKO

muzyka 1-3

DOTACYJNY MATERIAŁ ĆWICZENIOWY
dla gimnazjum

PROJEKT OKŁADKI: Paweł Kwacz

REDAKTOR PROWADZĄCY: Magdalena Kuchnowska

REDAKCJA JĘZYKOWA: Marlena Dobrowolska

REDAKCJA GRAFICZNA I SKŁAD: Andrzej Puzyński

KOREKTA: Marlena Dobrowolska

FOTOEDYCJA: zespół

ZDJĘCIA: Andrzej Sidor/FORUM, GA, Maciej Kosycarz/KFP, Lalupa/Wikipedia, TopFoto, Bridgeman Art Library, Granger Collection, Gaillarde Raphael/Eyedeas, Shutterstock

RYSUNKI: Jacek Witczyński

NUTY: Michał Fiłonowicz

W publikacji wykorzystano fragmenty publikacji *Muzyka. Zeszyt ćwiczeń dla ucznia gimnazjum* autorstwa Małgorzaty Rykowskiej i Zbigniewa Szałko.

© Copyright by Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o. & Małgorzata Rykowska, Zbigniew Szałko

Gdynia 2015

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione.

6-15/N5971/IV

WYDAWCA:

Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.

81-212 Gdynia, ul. Hutnicza 3

tel. centrali 58 679 00 00

e-mail: info@operon.pl

www.operon.pl

SPIS TREŚCI

I. STAROŻYTNOŚĆ	4
II. ŚREDNIOWIECZE	11
III. RENESANS	16
IV. BAROK	22
V. KLASYCYZM	29
VI. ROMANTYZM	38
VII. WSPÓŁCZESNOŚĆ	48
INDEKS HASEŁ	65
REALIZACJA PODSTAWY PROGRAMOWEJ W PODRĘCZNIKACH WYDAWNICTW	67

OBJAŚNIENIE PIKTOGRAMÓW:

wykonaj samodzielnie

poszukaj informacji

zadanie grupowe

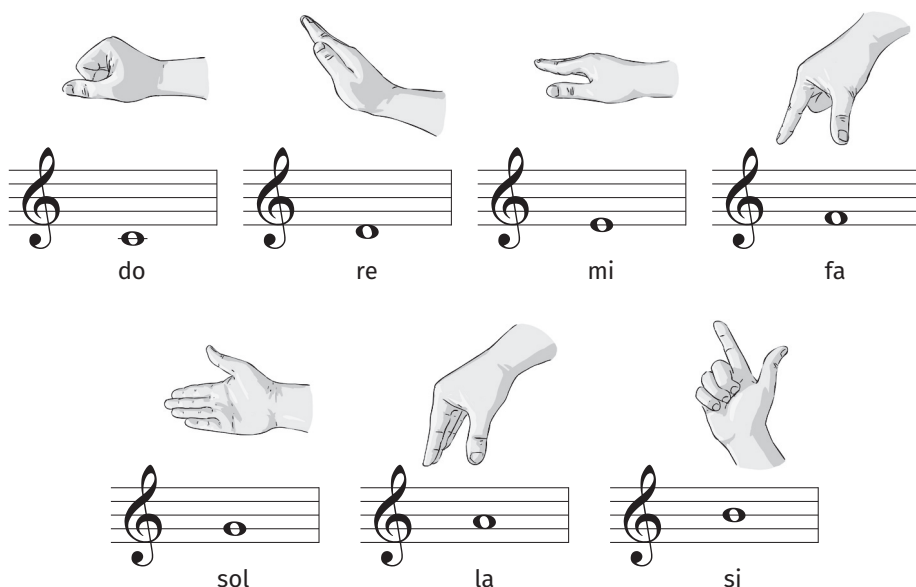
I. STAROŻYTNOŚĆ

3.7.

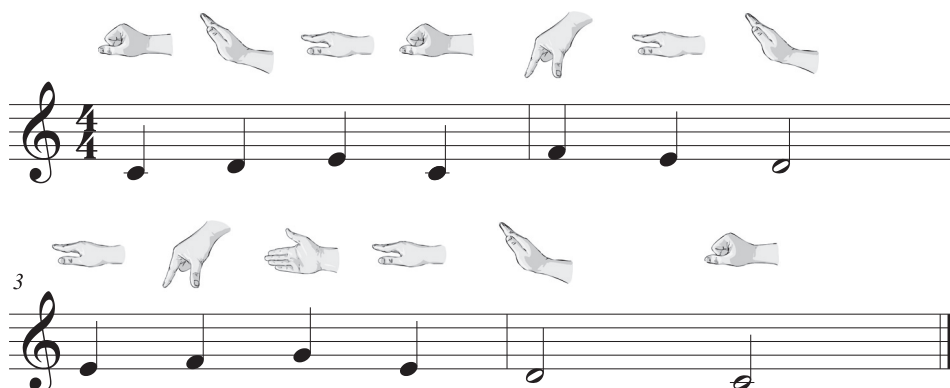
1. W kulturze muzycznej starożytnego Egiptu i Grecji dość powszechne było prowadzenie zespołu muzycznego za pomocą ruchów rąk. Określały one głównie przebieg melodii i niektóre cechy rytmiki. By właściwie interpretować utwór, ważne było poznanie zasad starożytnej cheironomii.

Oto przykład współczesnego zapisu melodii za pomocą znaków graficznych określających ruchy dłoni.

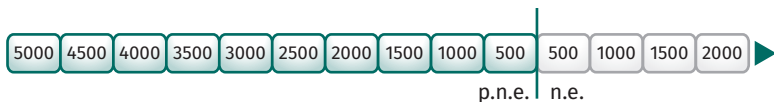
Fonogestyka to metoda ułatwiająca śpiew za pomocą nazw solmizacyjnych. Każdemu dźwiękowi gamy C-dur jest przyporządkowany jeden gest dłoni.

Poprowadź ruchem dłoni wykonanie przez kolegę/koleżankę umieszczonego poniżej ćwiczenia.

2. Przedstaw na osi czasu okres trwania cywilizacji starożytnego Egiptu. Policz, ile to wieków.

3.6.

3. Muzyka uświetnia różne ważne uroczystości. Im są one ważniejsze, tym mają bogatszą oprawę muzyczną.

3.2.

Wymień znane ci współczesne zwyczaje, obrzędy, uroczystości bądź imprezy masowe, dla których uświetnienia wykorzystuje się muzykę. Jak sądzisz, które z nich mogły mieć swoje korzenie w świecie antycznym?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Oto ryciny przedstawiające starożytne instrumenty (niektóre z nich używane do dziś). Poniżej zamieszczono ich nazwy.

1.4., 1.7.

Podpisz instrumenty właściwymi nazwami. W razie problemów skorzystaj z internetu.

lira, lutnia, tamburyn, organy hydrauliczne, harfa, aulos, sistrum

.....

.....

.....

5. Taniec w starożytnym Rzymie był traktowany głównie jako rozrywka. Jedną z jego form była pantomima wykonywana solo przy podkładzie muzycznym.
Sporządź krótką notatkę o historii pantomimy.

6. W czasie, gdy kwitła kultura starożytnego Rzymu (ok. 2000 lat temu), na terenie dzisiejszej Polski mieszkaly plemiona cechujace sie duzo nizszym poziomem rozwoju. Ilustracje przedstawione ponizej ukazuja ruiny Forum Romanum w Rzymie i drewniany gród w Biskupinie. Różnica w rozmachu, z jakim budowano te obiekty, jest ogromna, choć powstały w podobnym okresie.

Dowiedziałeś/Dowiedziałas się już, jaka była muzyka starożytnego Rzymu, Grecji i Egiptu. Spróbuj odpowiedzieć, jak mógł wyglądać świat muzyki w drewnianym grodzie w Biskupinie. Czy były tam teatry muzyczne podobne do rzymskich? Czy znano śpiew wielogłosowy? Na jakich instrumentach mogli grać mieszkańcy tego słowiańskiego grodu?

Forum Romanum w Rzymie

Gród w Biskupinie

7. Napisz, jakie są zasługi starożytnych cywilizacji Grecji i Rzymu dla rozwoju muzyki.

1.4., 1.7.

8. Wyraż w krótkiej scenie pantomimicznej hasło „Palenie szkodzi zdrowiu”. Podkładem do tej sceny będą dźwięki wykonane przez twoją koleżankę/twojego kolegę na instrumentach perkusyjnych według poniższego zapisu.

2.1., 3.7.

Niezbýt szybko!

4

Bębenek

Tamburyn

Grzechotka

7

Bębenek

Tamburyn

Grzechotka

9. Pentatonika jest skalą pięciodźwiękową zbudowaną w obrębie oktawy. Skalę tę można budować od dowolnego dźwięku.

1.1., 2.1., 2.3.

Przykładem tej skali mogą być dźwięki: d^1 – e^1 – g^1 – a^1 – h^1 .

Dźwięki tej skali, zagrane w dowolnej kolejności, tworzą charakterystyczne układy dźwiękowe, dzięki czemu pentatonika jest skalą łatwo rozpoznawalną.

Zagraj podane poniżej dźwięki w górę i w dół, a następnie spróbuj utworzyć własną 8-taktową kompozycję w tej skali. Zapisz ją w wyznaczonym miejscu.

10. Muzyka starożytna rozwijała się głównie w kręgach wielkich cywilizacji. Wymień nazwy znanych ci starożytnych cywilizacji.

1.4.

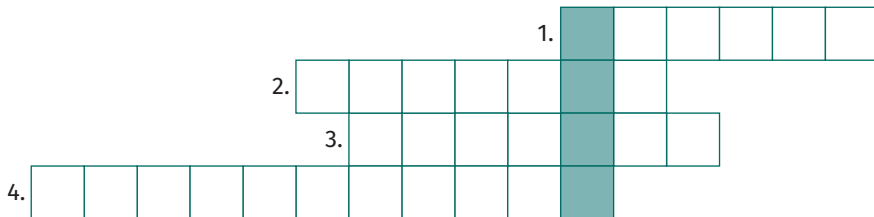
Zaznacz na mapie każdą z nich innym kolorem. W białym kwadracie narysuj legendę do mapy.

1.4.

11. Rozwiąż krzyżówkę.

1. Jeden z działów sztuki, oprócz plastyki.
2. Instrument ze starożytnego Egiptu, inaczej grzechotka.
3. Inaczej tradycja, obrzęd.
4. Sposób informowania o kierunku ruchu melodii za pomocą ruchu ręki.

Hasło: _____

1.4.

12. Rozwiąż rebusy.

~~lia~~

+

~~k~~

Hasło: [] [] [] [] [] []

ki

+

~~k~~

Hasło: [] [] [] [] [] []

~~to~~

+

~~ka~~

~~z~~

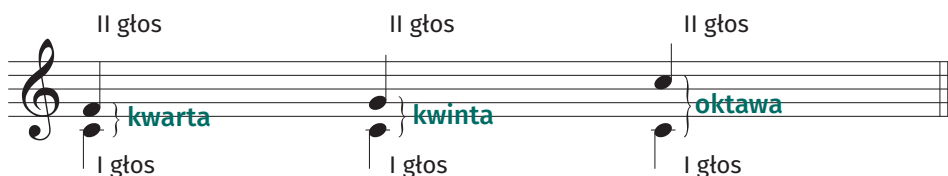
Hasło: [] [] [] [] [] []

II. ŚREDNIOWIECZE

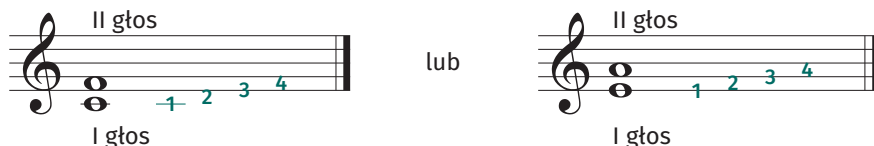

1. Pierwsze próby komponowania muzyki wielogłosowej miały miejsce już w średniowieczu. Najprostszym sposobem był dobór drugiego głosu do melodii chorału. Głos drugi był prowadzony w odległości: kwarty, kwinty lub oktawy. Przykładowo, gdy pierwszy głos wykonywał dźwięk c¹, drugi mógł wykonywać: w odległości kwarty f¹ lub w odległości kwinty g¹, w odległości oktawy c².

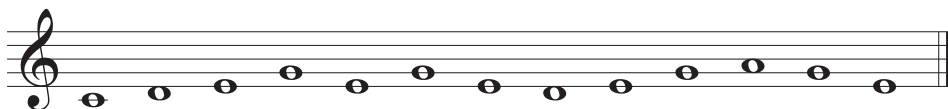
1.1.

Odległość kwarty to odległość, czyli interwał, między dwoma dźwiękami, w którym wyższy jest czwartym stopniem diatonicznym i jest notowany na czwartym miejscu w układzie pięcioliniowym (licząc linie i pola pięciolinii).

Dopisz drugi głos w odległości kwarty do podanej linii melodycznej.

2. Wśród podanych poniżej określeń zaznacz te, które posłużyły jako nazwy dla dwóch znanych polskich zespołów muzycznych popularnych w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Zdobądź nagrania z muzyką tych zespołów i zaprezentuj je w klasie.

1.4., 1.7.

truwerzy

rybałci

minnesingerzy

skaldowie

trubadurzy

3. *Oj, chmielu, chmielu* to najstarsza znana do dziś pieśń w historii polskiej muzyki. Pochodzi jeszcze z czasów pogańskich. Jest związana z uroczystościami weselnymi – śpiewano ją w czasie obrzędu oczeplin. Zwyczaj obsypywania nowożeńców chmielem miał zapewnić im liczne potomstwo.

a) Wystuchaj pieśni *Oj, chmielu, chmielu* i napisz krótką notatkę na temat charakteru tego utworu.

b) Wyjaśnij znaczenie staropolskiego obrzędu weselnego znanego pod nazwą „ocze-piny”.

 4. Odpowiedz, o czym zazwyczaj była mowa w pieśniach śpiewanych przez trubadurów.

1.7., 2.4.

5. Podkreśl cechy charakterystyczne dla chorału gregoriańskiego.

1.4.

- śpiew bez instrumentów
- śpiew przy wtórze instrumentów
- śpiew mężczyzn i kobiet
- śpiew mężczyzn
- podział na takty
- brak podziału na takty
- melizmatyka
- brak melizmatyki

6. Uzupełnij zdania.

1.4.

- a) jest autorem obecnie stosowanego sposobu śpiewania nut, czyli solmizacji.
- b) Melodia śpiewana na jednej sylabie, obejmująca kilka nut, to
- c) Melodie chorałowe są oparte na
- d) *Bogurodzica* jest najstarszą pieśnią napisaną w języku
- e) Popularne w średniowieczu przedstawienia religijne to

 7. Instrumenty w dziełach sztuk plastycznych symbolizowały określone treści. Wyjaśnij znaczenie poniższych instrumentów.

1.4., 1.7.

- a) flet –
- b) lutnia –
- c) harfa (jej trójkątny kształt) –

2.1., 3.1.

8. Najstarszy zapis *Bogurodzicy* pochodzi z XIV wieku. Zapis ten obejmował dwie strofy i był opatrzony nutami. W XV wieku utwór odgrywał już rolę hymnu rycerskiego i pobudki rycerskiej. Z czasem dopisywano kolejne zwrotki, tak że utwór rozrósł się do 22 zwrotek. Po wysłuchaniu *Bogurodzicy* zagraj na instrumencie (dzwonkach, flecie lub keyboardzie) melodię tej pieśni.

Bogurodzica

Bo-gu - ro - dzi - i - i - ca dzie-wi - i - i - ca,

Bo-giem sła-wie - e - e - na Ma - a - a - a - ry - y - ja,

U Twe-go - o - o sy - y - y - na Go-spo-dzi - i - i - na

ma-tko - o - o zwo-o - o - o - le - e - na, Ma - a - a - a - ry - y - ja!

Zyś - ci - i - i nam, spu-ści nam, Ky - ri - e e - e - e - e - e - le - i - son.

1.4. 9. Połącz liniami pojęcia z poprawnymi wyjaśnieniami.

• truverzy	• piewcy miłości z Polski
• śpiew solowy	• zbiór śpiewów liturgicznych
• rybatci	• śpiew wykonywany bez akompaniamentu
• chorał gregoriański	• piewcy miłości z Francji
• <i>a cappella</i>	• pieśń wykonywana przez jednego wykonawcę

10. Na rysunku przedstawiono jedyny instrument, na którym można było grać w kościołach w średniowieczu. Napisz, jak nazywa się ten instrument i jaka jest rola osoby klęczącej przed nim.

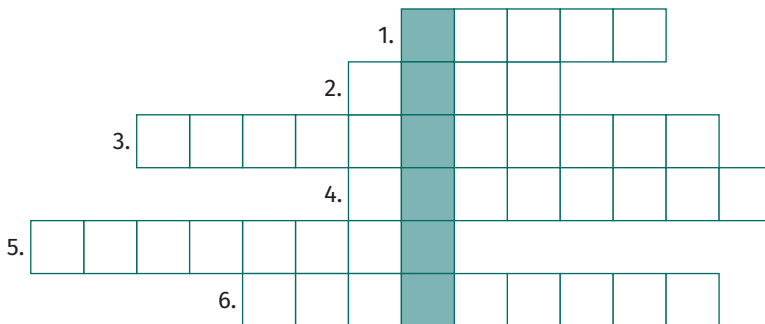
1.4., 1.7.

11. Rozwiąż krzyżówkę.

1.4.

1. Jedna z części mszy.
2. Duży zespół wokalny.
3. Najstarszy zabytek muzyki polskiej.
4. Średniowieczny piewca miłości.
5. Przedstawienie religijne.
6. Rodzaj piszczałki z bocznymi otworami.

Hasło:

III. RENESANS

- 3.6. 1. Zaznacz na osi czasu trwanie epoki renesansu.

wiek

- 1.2. 2. Rozwojowi polifonii renesansowej sprzyjało powstawanie kanonów.
Zanotuj podstawowe informacje o tej formie muzycznej.

Kanon to

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 1.4. 3. Dopasuj pojęcia „polifonia” i „homofonia” do podanych niżej definicji.

W przypadku najważniejsza jest główna linia melodyczna, która dominuje nad resztą głosów. Pozostałe głosy tworzą akompaniament.

Pojęcie oznacza, że wszystkie głosy są prowadzone równolegle. Każdy z nich jest jednakowo ważny.

- 3.1. 4. Jednym z najpopularniejszych kompozytorów renesansu tworzących motety i madrygały był Orlando di Lasso. Kompozytor ten przyjaźnił się z wieloma wielkimi artystami, m.in. z malarzem, rzeźbiarzem i poetą Michałem Aniołem. Władał kilkoma językami, studiował różne dziedziny nauki i sztuki na kilku uniwersytetach. Jego liczne dzieła są pełne życia i dynamiki.

Orlando di Lasso, madrygał *Echo*

Posłuchaj madrygału Orlanda di Lasso *Echo*.

Kompozytor uzyskuje w tym utworze efekt przestrzennego echa poprzez śpiew dwóch chórów śpiewających te same dźwięki z niewielkim opóźnieniem, podobnie jak w kanonie.

5. Podzielcie się na dwa zespoły i wykonajcie muzyczną melorecytację fragmentu wiersza *Wakacje nad morzem* według instrukcji: pierwsza grupa melorecytuje tekst zgodnie z podanym poniżej schematem rytmicznym, a grupa druga odpowiada jak echo w tym samym rytmie.

2.1.

Wakacje nad morzem

Morze Bałtyckie – woda i piasek,
lato gorące – wakacji cud,
Zalew Wiślany, Zatoka Gdańska,
morska harmonia ziemi i wód.

Ustka, Dziwnówek, Rewal, Mrzeżyno,
Krynica Morska, Kołobrzeg, Gdańsk.
Złociste plaże pełne bursztynu,
to na wybrzeżu największy skarb.

Mo-rze Ba - lty - ckie - wo - da i pia - sek,
la - to go - rą - ce - wa - ka - cji cud,
Za - lew Wi - śla - ny, Za - to - ka Gda - ńska,
mo-rska ha-rmo - nia zie - mi i wód.

6. Poniżej wymieniono nazwiska siedmiu sławnych ludzi renesansu. Przy każdym z nazwisk wpisz dziedzinę, którą reprezentowała dana postać.

1.7., 3.6.

Jan Gutenberg –

Krzysztof Kolumb –

Leonardo da Vinci –

Dante Alighieri –

William Szekspir –

Rafael Santi –

Vasco da Gama –

1.4.

7. Podaj nazwy instrumentów renesansowych przedstawionych na poniższych ilustracjach.

.....

.....

.....

.....

8. Tabulatura to sposób zapisu dźwięków wykorzystujący cyfry i litery. W renesansie był stosowany najczęściej dla organów lub lutni. Współcześnie ten rodzaj zapisu nut wykorzystuje się do amatorskiego nauczania gry na gitarze.

W tabulaturze gitarowej występuje sześć linii odpowiadających sześciu strunom gitary. Linia położona najwyżej odpowiada najcieńszej strunie gitarowej (E1), kolejne linie to struny: druga – H2, trzecia – G3, czwarta – D4, piąta – A5 oraz szоста – E6.

Cyfry oznaczają numery progów na danej strunie. „0” oznacza strunę pustą (niedociśniętą). Cyfry ułożone w pionowej linii oznaczają dźwięki, które należy wykonywać jednocześnie (w tym samym czasie).

struna najcieńsza E1

1 0 2 3 4 0 5

2 1 3 5 4 0 5

0 2 1 3 5 4 0 5

struna najgrubsza E6

3 3 5 0

2 2 3 5 0

2 2 3 5 0

Naucz się grać za pomocą tabulatury utwór *Sto lat*.

Sto lat

Muzyka: autor nieznany

Uroczyście

3 0 3 0 3 5 3 1 0 1 1 3

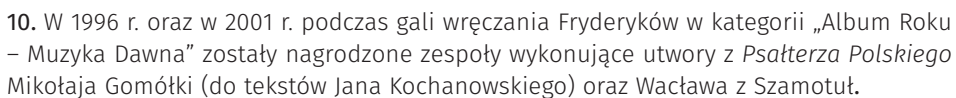
2 4

6 1 3 1 3 1 0 3 0 3 3 0 3 3 0

11 3 8 7 5 4 5 7 7 7 8 8

8 8

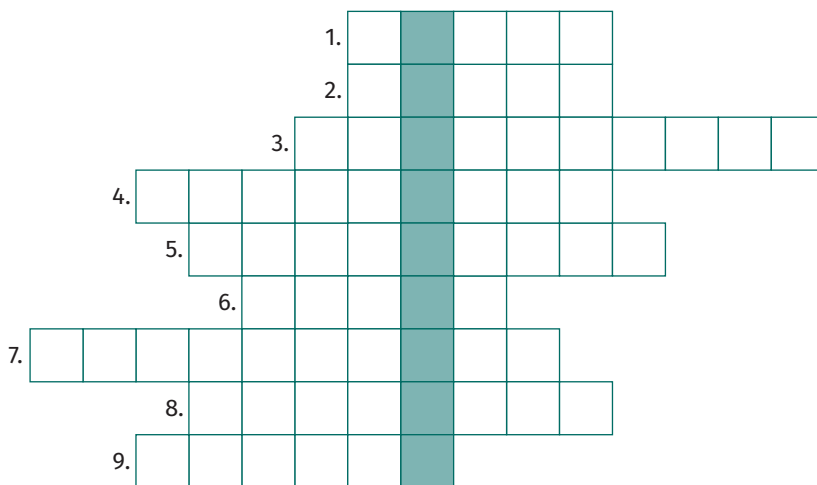
W tym zapisie oprócz cyfr oznaczających numery progów wprowadzono dodatkowo oznaczenie wartości nut. Kreseczki, łuk oraz pauza na końcu zapisu nutowego mają takie samo znaczenie, jak w normalnym zapisie nutowym.

Twórczość polskich kompozytorów renesansowych – Mikołaja Gomółki i Wacława z Szamotuł – może być porównywana z twórczością najwybitniejszych twórców włoskich – Giovanniego Pierluigiego da Palestriny i Orlanda di Lasso.

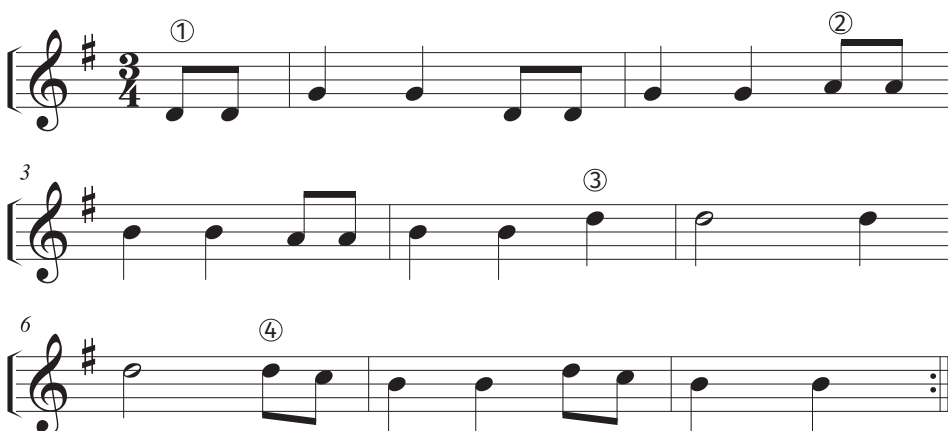
11. Rozwiąż krzyżówkę.

1. Inaczej okres w historii muzyki.
2. Jedna z form muzyki średniowiecznej (jej rozkwit nastąpił w renesansie).
3. Nazwisko włoskiego kompozytora renesansowego.
4. Określa się tak ludzi renesansu.
5. Prowadzenie melodii przez jeden głos (rodzaj wielogłosowości).
6. Powtarzanie linii melodycznej głosu rozpoczynającego kolejno przez wszystkie występujące głosy.
7. Inna nazwa epoki renesansu.
8. Odmiana klawesynu.
9. Należy do grupy instrumentów strunowych szarpanych.

Hasło:

12. Wykonajcie staroangielski kanon *London's burning* w podziale na cztery głosy.

IV. BAROK

2.3., 3.1., 3.7.

1. Fuga to utwór instrumentalny, w którym temat przechodzi kolejno przez wszystkie głosy. Temat jest stały, a melodia, choć ulega ściśle określonym przekształceniom, jest stale rozpoznawalna. Słuchając fugi, odnosi się wrażenie, że głosy wzajemnie się ścigają. Inspirując się wystuchaną fugą g-moll Jana Sebastiana Bacha, spróbuj narysować na przedstawionym niżej schemacie wymyślony przez siebie przebieg głównego tematu w poszczególnych głosach fugi trzygłosowej. Kolorem czerwonym oznacz temat główny, a kolorem zielonym – linie melodyczne w poszczególnych głosach.

głos | _____

głos II -----

głos III -----

1.2. 2. Poniżej wymieniono nazwy form i gatunków muzycznych.

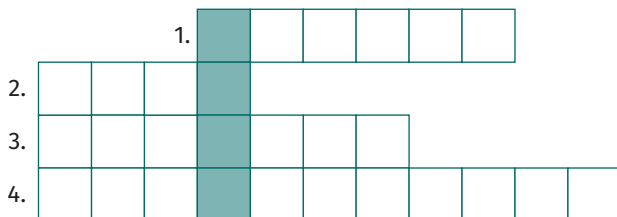
Podkreśl te, które są charakterystyczne dla baroku. Krótko je opisz.

kanon, fuga, pieśń, sonata, suita, poemat symfoniczny, koncert solowy, madrygat, oratorium, kantata, rondo

3. Rozwiąż krzyżówkę.

1. Pałeczka w ręku dyrygenta.
2. Rodzaj utworu religijnego, chętnie komponowanego m.in. przez Bacha.
3. Na przykład brandenburski.
4. Miejsce, w którym odbywają się koncerty.

1.4.

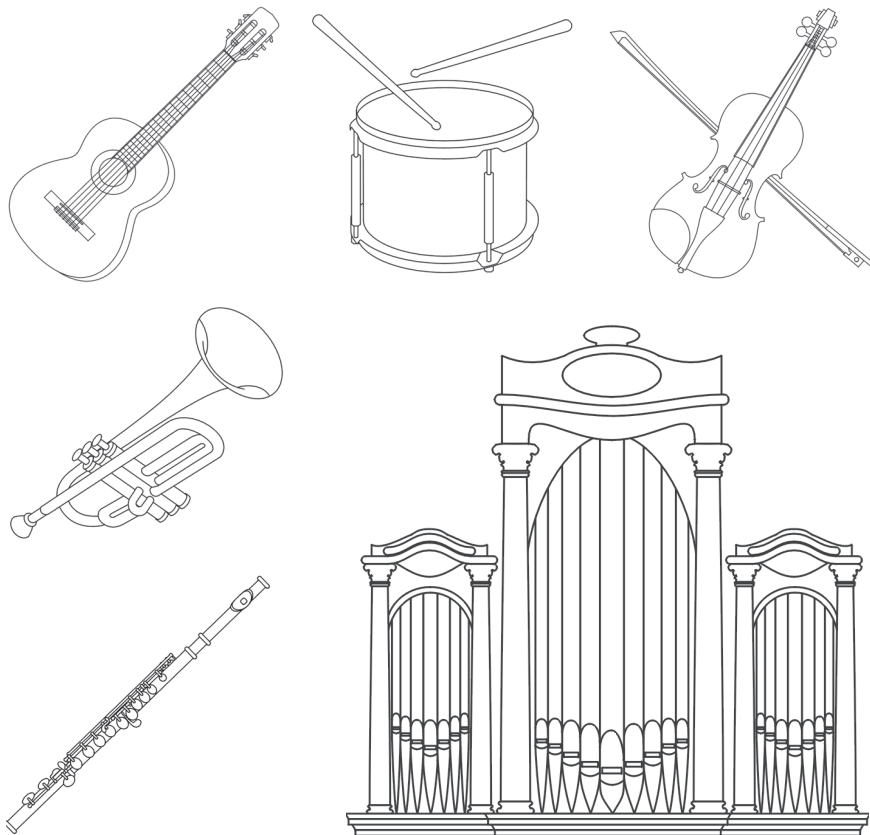
Hasło:

- i** 4. Wysłuchaj *Menueta g-moll* Jana Sebastiana Bacha. Następnie uzupełnij zdanie.
Menuet g-moll Jana Sebastiana Bacha składa się z części.

1.7., 3.1.

5. Zaznacz instrumenty, na których grał i tworzył Jan Sebastian Bach.

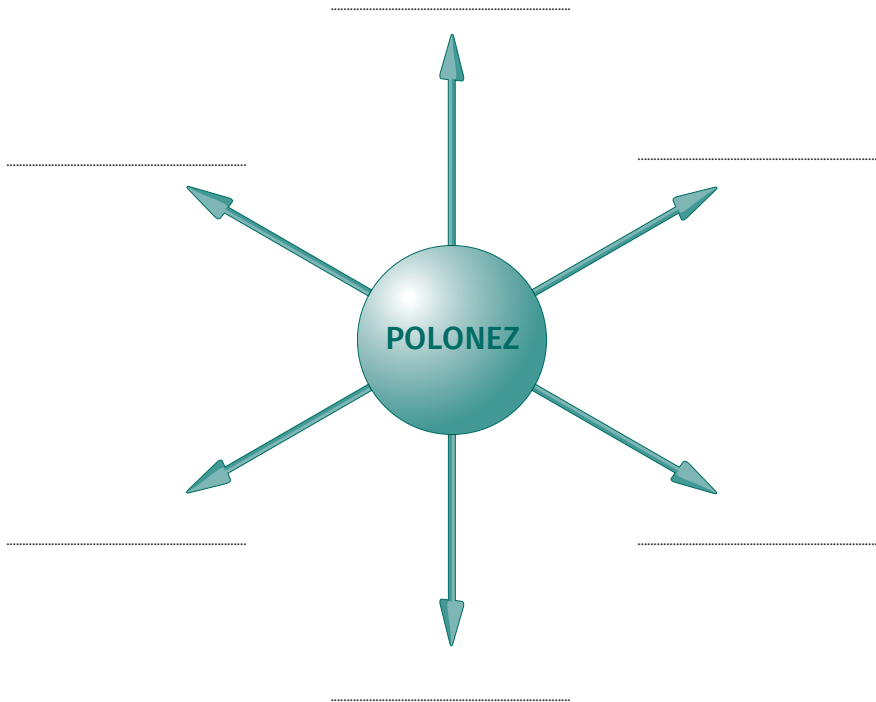
1.4.

6. Wypisz nazwy, jakimi określano dawniej nasz narodowy taniec – polonez.

1.5., 1.7.

1.5.

7. W tabeli podano nazwy kilku tańców narodowych. Zaznacz kółkiem „tak”, jeśli dany taniec jest polskim tańcem ludowym. Jeśli nim nie jest, zaznacz „nie”.

Nazwa tańca		
polka	tak	nie
oberek	tak	nie
kozak	tak	nie
kujawiak	tak	nie
czardasz	tak	nie
tango	tak	nie
krakowiak	tak	nie
walc	tak	nie
mazur	tak	nie
mazurek	tak	nie
hopak	tak	nie

8. Dokończ zdania.

Rozwój muzyki barokowej był związany z

Muzycy swoje umiejętności wykonawcze doskonalili

Wśród tworzących wówczas polskich kompozytorów byli

Największym dziełem muzyka i pisarza Adama Jarzębskiego jest

1.4.

9. Wymień twórców polskiej muzyki barokowej.

1.4.

10. Zaznacz na osi czasu okres trwania baroku.

3.6.

wiek

11. Znajdź i wskaż w dowolnych zapisach nutowych utworów użycie artykulacji legato. Opisz, w jaki sposób wykonuje się tak oznaczone dźwięki.

1.1., 1.7.

1.4.

12. Wyjaśnij znaczenie pojęć.

opera –

balet –

uwertura –

aria –

1.4., 1.6.,
3.1., 3.5.

13. Opisz swoje wrażenia i emocje po ostatniej wizycie w operze. W wypowiedzi używaj muzycznych terminów (libretto, antrakt, uwertura, dyrygent, batuta, orkiestra, choreograf, scenografia, aria, chór, duety).

14. Teksty barokowych kantat często dotyczyły obyczajów ówczesnego społeczeństwa.

2.3., 3.7.

Ułóż współczesną kantatę pod tytułem *Używki szkodzą zdrowiu* do dowolnie wybranej melodii.

Używki szkodzą zdrowiu

15. Zbierz informacje na temat polskiego kompozytora Piotra Rubika, wykorzystującego w swojej twórczości m.in. formę oratorium. Wzbogać swoją prezentację o najciekawszy, twoim zdaniem, utwór tego kompozytora.

1.4., 1.7., 3.5.

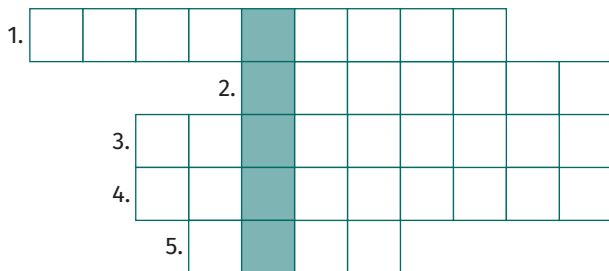
16. Wypisz nazwy tańców wchodzących w skład XVII-wiecznej suity.

1.5., 1.7.

1.4.

17. Rozwiąż krzyżówkę.

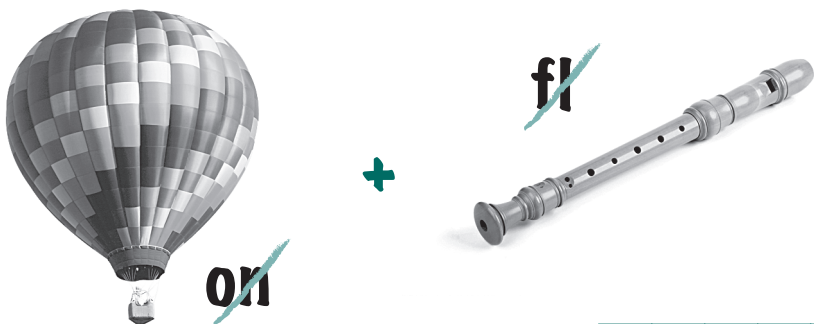
1. Jedna z form wokalnno-instrumentalnych o treści religijnej.
2. Nasz narodowy taniec.
3. Utwór orkiestrowy wykonywany jako wstęp do dzieła sceniczno-muzycznego.
4. Taniec występujący w suicie.
5. Najśłynniejszy kompozytor epoki baroku.

Hasło:

1.4.

18. Odgadnij, jakie formy muzyczne ukryły się w rebusach.

Hasło:

0 +

on = a

Hasło:

V. KLASYCYZM

1.4.

1. Klasycyzm w historii muzyki przypada w przybliżeniu na lata 1750–1820. W okresie tym wykształciła się nowa forma muzyczna, która stała się wzorem budowy utworów muzycznych. Wzór ten jest nazywany cyklem sonatowym z formą allegra sonatowego jako jego pierwszej części.

Odpowiedz, z ilu (jakich) części składa się cykl sonatowy i jakie inne formy muzyczne były budowane w klasycyzmie według tego cyklu.

2. Poniżej zamieszczono nuty słynnego *Marsza tureckiego* z sonaty A-dur Wolfganga Amadeusza Mozarta. Wysłuchaj nagrania marsza. Zanuć jego początkowe takty.

2.1., 3.1.

Marsz turecki

Muzyka: Wolfgang Amadeusz Mozart

1.3., 1.4., 3.4.

3. W klasycyzmie ukształtowała się orkiestra symfoniczna. Obok instrumentów smyczkowych, dętych drewnianych i blaszanych zaczęto powszechnie stosować instrumenty perkusyjne: kotły, werble, bębny, dzwony.

Wykonaj szkic orkiestry klasycznej – uzupełnij rysunek poniżej, dopisując lub dorysowując wszystkie instrumenty orkiestry według wzoru:

- kwintet smyczkowy (wymień jego skład),
- instrumenty dęte drewniane (wymień je),
- instrumenty dęte blaszane (wymień je),
- instrumenty perkusyjne (wymień je).

- 4. Hymn Unii Europejskiej *Oda do radości* to finałowa kantata z IX symfonii d-moll Ludwika van Beethovena.

1.7., 2.1., 3.1.

Znajdź i wysłuchaj nagrania tego utworu w opracowaniu instrumentalnym Herberta von Karajana. Zaśpiewaj do tego podkładu polskie słowa w tłumaczeniu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

Oda do radości

O, radości, iskro bogów, kwiecie elizejskich pól,
święta, na twym świętym progu staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi, złączy, co rozdzielił los,
wszyscy ludzie będą braćmi tam, gdzie twój przemówi głos.

Patrz, patrz, wielkie słońce światem
biegnie, sypiąc złote skry, jak zwycięzca i bohater
biegnij bracie tak i ty.
Radość tryska z piersi ziemi,
radość pije cały świat,
dziś wchodzimy, wstępujemy
na radości złoty ślad.

Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie,
ona w splocie ludzkich rąk,
z niej najlichszy robak czerpie,
w niej największy nieba krąg.
Wstańcie, ludzie, wstańcie wszędzie,
ja nowinę niosę wam:
na gwiazdzistym firmamencie
bliska radość błyszczy nam.

5. Wskaż ogólne różnice pomiędzy epoką baroku i epoką klasycyzmu.

3.6.

.....

.....

.....

.....

.....

6. Zaznacz na osi czasu okres trwania klasycyzmu.

3.6.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI
---	----	-----	----	---	----	-----	------	----	---	----	-----	------	-----	----	-----	------	-------	-----	----	-----

wiek

1.6., 1.7., 3.6.

7. Spróbuj odszukać w swojej miejscowości lub najbliższej okolicy elementy z epoki klasycyzmu (np. budynki, obiekty sakralne, pomniki-rzeźby, zbiory muzealne). Wykonaj ich zdjęcia. Najciekawszą fotografię wklej w ramkę.

1.4. 8. Wyjaśnij pojęcia.

sonata –

.....

symfonia –

.....

koncert –

.....

kwartet smyczkowy –

.....

- 9. Zorganizujcie klasowy konkurs polegający na zanuceniu jak największej liczby znanych utworów skomponowanych w epoce klasycyzmu. Mogą to być dzieła klasyków wiedeńskich, pieśni patriotyczne, kanony, opery. Wygrywa osoba, która wymieni i zanuci jak najwięcej tytułów. Konkurs nie jest najłatwiejszy. Do jego rozegrania należy się odpowiednio przygotować.

2.1., 3.6.

10. Dokończ zdania.

3.6.

Okres w drugiej połowie XVIII wieku w Europie jest nazywany

W Polsce ten okres nazywano

11. Wymień nazwiska polskich kompozytorów końca XVIII wieku.

3.6.

.....

.....

.....

- 12. Napisz, czyj portret zamieszczono poniżej (wskazówka: był kompozytorem, nauczycielem Fryderyka Chopina).

1.7., 3.6.

.....

- 13. Napisz krótką notatkę na temat historii powstania *Mazurka Dąbrowskiego*.

1.7., 3.6.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Które z pieśni patriotycznych powstałych w okresie klasycyzmu przetrwały do dziś? Wymień ich tytuły i odpowiedz, jaką rolę odgrywają obecnie.

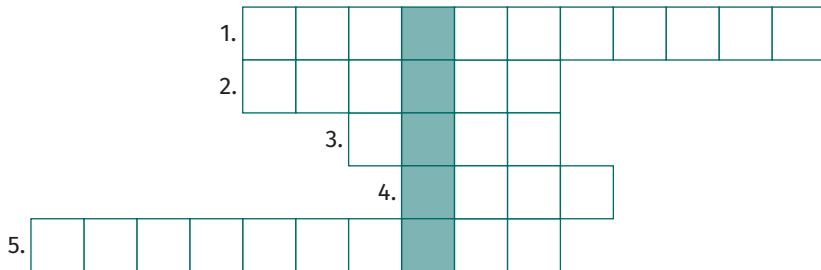
1.2., 1.7., 3.2.

1.4. 15. O kim mowa w tej zagadce?

Wiedeń – miasto w Austrii
muzyki przystanią.
Trzech w jednej epoce
geniuszy wydało.

1.4. 16. Rozwiąż krzyżówkę.

1. Odbywają się tam koncerty muzyczne.
2. Nazwisko jednego z klasyków wiedeńskich.
3. Pieśń narodowa.
4. Dwoje wykonawców to...
5. Inaczej klasycyzm.

Hasło:

1.4. 17. Wybierz spośród wymienionych kompozytorów nazwiska trzech klasyków wiedeńskich i je podkreśl.

Chopin

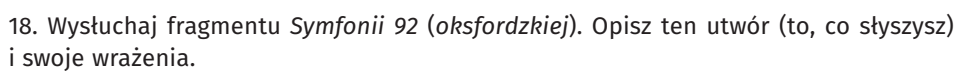
Beethoven

Moniuszko

Haydn

Bach

Mozart

3.1., 3.5.

19. Uzupełnij zdanie.

1.4.

Józef Haydn posługiwał się techniką kompozytorską nazywaną:

V. Klasycyzm

20. Wysłuchaj serenady *Eine kleine Nachtmusik*. Opisz ten utwór (to, co słyszysz) i swoje wrażenia.

21. Napisz, jaki nowy styl w muzyce zapoczątkował Ludwig van Beethoven.

1.4.

22. Wykreśl wyrażenia, które nie pasują do twórczości Ludwiga van Beethovena.

koncert

fuga

folklor

dyskoteka

samba

opera

kujawiak

sonata

symfonia

23. Zagrajcie na instrumentach fragment *Ody do radości*.

2.1.

Oda do radości

Muzyka: Ludwig van Beethoven

Dzwonki
lub flet

Metalofon

Ksylofon 1

Ksylofon 2

Bębenek
+ talerz

Tamburyn

Trójkąt

5

Dzwonki
lub flet

Metalofon

Ksylofon 1

Ksylofon 2

Bębenek
+ talerz

Tamburyn

Trójkąt

5

VI. ROMANTYZM

- 1.4. 1. Wymień najpopularniejsze formy i gatunki muzyczne w romantyzmie.

1.6., 3.5.

2. Zabaw się w reportera – dziennikarza przekazującego relacje z jakiegoś ważnego wydarzenia muzycznego (np. koncertu znanego wykonawcy, widowiska, występu ulubionego zespołu muzycznego, premiery nowej płyty znanego wokalisty, festiwalu piosenki w szkole, imprezy plenerowej w twojej okolicy). Relację możesz przekazać słownie (opis). Możesz również wykorzystać kamerę wideo. Poniżej zapisz plan relacji.

3. Dokończ zdania opisujące ważne fakty związane z romantyzmem.

1.4.

a) Kompozytorzy romantyczni uważali, że muzyka powinna odzwierciedlać uczucia i nastroje, a najodpowiedniejszym instrumentem, za pomocą którego człowiek może najpełniej wyrażać swoje uczucia, jest

b) W romantyzmie popularni byli wirtuozi, czyli

c) Nowymi formami muzycznymi, które doskonale nadawały się do ilustrowania muzyką treści pozamuzycznych, były:

–

–

–

d) Piosenki i pieśni Stanisława Moniuszki pochodzące z jego słynnych *Śpiewników domowych* to zbiór przeznaczonych do
..... . Utwory te były adresowane głównie do

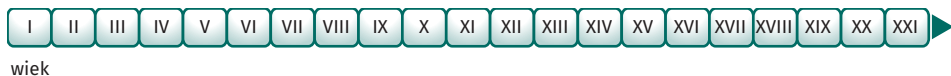
e) Najbardziej znaną i najliczniejszą szkołą narodową była
Do tej sławnej grupy należeli:

f) – kompozytor i folklorysta, jako pierwszy w Europie opublikował wielotomowe dzieło zatytułowane

W dziele tym kompozytor zgromadził

4. Zaznacz na osi czasu okres trwania romantyzmu w muzyce.

3.6.

5. Wiesz, że dysonans to następstwo co najmniej dwóch dźwięków niezgodnie brzmiących. Dopisz do podanych dźwięków kolejny, który utworzy dysonans. Wykorzystaj znaki chromatyczne dla podwyższenia lub obniżenia dźwięków.

1.1.

2.3.

6. Wykorzystaj fragmenty wiersza Adama Mickiewicza *Do M...* jako teksty do utworzenia pieśni deklamacyjnej, którą zaimprovizujesz. Pamiętaj, by twoje wykonanie (deklamacja) oddało charakter pieśni romantycznej i było jego ilustracją.

Do M...

Precz z moich oczu!... postucham od razu,
Precz z mego serca!... i serce postucha,
Precz z mej pamięci!... nie tego rozkazu
Moja i twoja pamięć nie postucha.

[...]

Czy zadumana w samotnej komorze
Do arfy zbliżysz nieумыślną rękę,
Przypomnisz sobie: właśnie o tej porze
Śpiewałam jemu tę samą piosenkę.

[...]

Czy to na balu w chwilach odpoczynku
Siedziesz, nim muzyk tańce zapowiedział,
Obaczysz próżne miejsce przy kominku,
Pomyślisz sobie: on tam ze mną siedział.

1.4, 1.7.

7. Najpiękniejsze utwory romantyczne powstały do tekstów wybitnych poetów. Wymień nazwiska kompozytorów tworzących pieśni solowe oraz nazwiska znanych poetów romantyzmu.

Twórcy muzyki	Twórcy tekstów poetyckich

8. Wyjaśnij znaczenie słów poety Cypriana Kamila Norwida wypowiedzianych po śmierci Fryderyka Chopina „... rodem warszawianin, sercem Polak, a talentem świata obywatel”.

2.4.

 9. W 2010 roku odbył się specjalny jubileuszowy Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny imienia Fryderyka Chopina. Konkurs odbywa się co pięć lat od 1927 roku. Podaj nazwiska polskich wirtuozów fortepianu, którzy odnieśli sukces w tym prestiżowym konkursie. Podaj również rok, w którym odbył się festiwal zwycięski dla Polaka. Informacji poszukaj na stronie internetowej Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina.

1.4., 1.7.

10. Spośród wymienionych tytułów oper podkreśl kolorem zielonym opery skomponowane przez Stanisława Moniuszkę, a kolorem czerwonym – dodatkowo opery narodowe tego kompozytora.

3.6.

Czarodziejski flet, Tosca, Straszny dwór, Hrabina, Madame Butterfly, Halka, Flis, Król Roger, Orfeusz, Ariadna

11. Dokończ zdania.

1.4.

Poemat symfoniczny to najczęściej

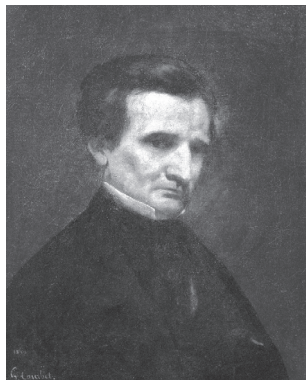
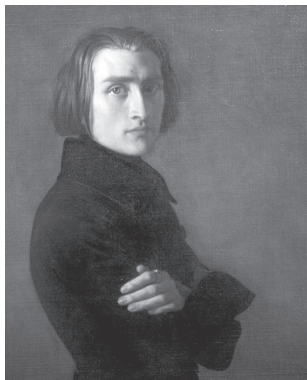
Muzyka programowa była związana z

Utwory programowe

..... przebieg danej fabuły.

1.4.

12. Podpisz nazwiskami portrety kompozytorów muzyki programowej.

1.4.

13. Na konturowej mapie Europy zaznacz różnymi kolorami kraje, w których powstały szkoły narodowe.

14. Napisz, jakie znaczenie dla rozwoju muzyki miały szkoły narodowe.

1.4., 1.6.

15. Dopasuj określenia do odpowiednich treści.

1.4.

• <i>bel canto</i>	• opera o treści poważnej (dramatycznej)
• opera buffa	• piękny śpiew
• primadonna	• treść opery
• libretto	• śpiewaczka operowa
• opera seria	• opera komiczna

 16. Odpowiedz, jaka jest różnica pomiędzy operą a operetką.

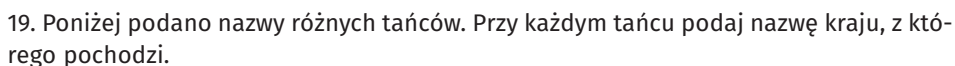
1.4., 1.7.

 17. Piotr Czajkowski wniósł wielkie zasługi do rozwoju baletu. Wymień i zapisz jego najważniejsze dzieła baletowe.

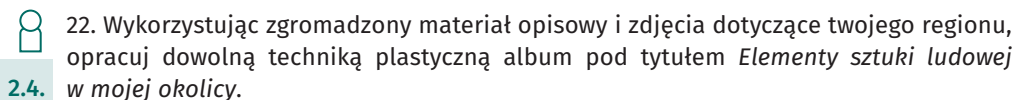
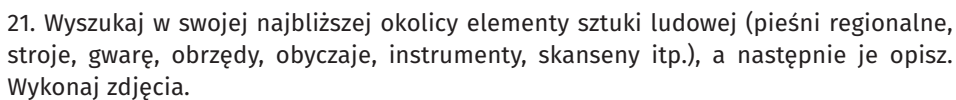
1.7., 3.6.

 18. Na podstawie wybranego fragmentu z baletu Piotra Czajkowskiego *Jezioro łabędzie* opracuj własne, proste układy taneczne obrazujące taniec łabędzi. Zaprezentuj ten układ kolegom i koleżankom w klasie.

2.2.

- polka –
- polonez –
- walc angielski –
- walc wiedeński –
- cha-cha –
- czardasz –

23. O jakim dziele mowa w tej zagadce?

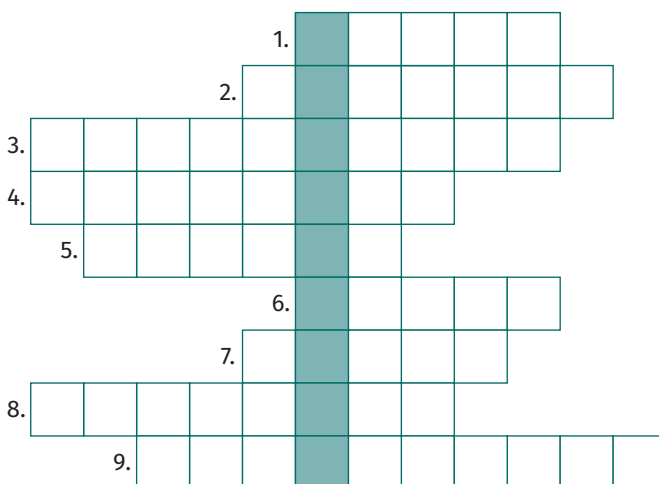
Koncerty to cztery –
muzyczne, skrzypcowe.
Włoch je zilustrował
obrazem przyrody.

3.6.

24. Rozwiąż krzyżówkę.

1. Głośno w muzyce.
2. Najślynniejszy etnograf Polski.
3. Dziedzina nauki zajmująca się badaniem twórczości ludowej.
4. Sceniczny utwór muzyczny o lekkiej, melodyjnej muzyce i komediowej treści.
5. Zdrobnienie imienia Fryderyk. W dzieciństwie nazywano tak Chopina.
6. Imię Czajkowskiego.
7. Utwór wokalny do tekstu poetyckiego.
8. Niezgodność brzmienia co najmniej dwóch dźwięków.
9. Henryk, jeden z najwybitniejszych skrzypków 2. połowy XIX wieku.

1.4.

Hasło:

- 25. Oceń prawdziwość zdań dotyczących Fryderyka Chopina. Wpisz w odpowiednie miejsca w tabeli literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, jeśli zdanie jest fałszywe.

1.7., 3.6.

Wyjechał na emigrację do Londynu.	
Wspaniale grał na fortepianie.	
Wykorzystywał w swojej muzyce motywy góralskie.	
Tworzył w okresie, który nazywamy romantyzmem.	
Skomponował ponad 20 polonezów.	

26. Uzupełnij informacje dotyczące Stanisława Moniuszki.

1.7., 3.6.

Stanisława Moniuszkę uważa się za twórcę polskiej Jego muzyka jest przepełniona patriotyzmem i polskością. W utworach skomponowanych przez Moniuszkę słyszeć nuty ludowych,, i Jego największe dzieła to, i Powstały one w czasach bardzo trudnych dla naszego kraju. Dlatego nazywamy je

27. Wysłuchaj arii Skołuby z opery *Straszny dwór*. Zakreśl nazwę głosu męskiego, który ją wykonuje.

1.7., 3.1., 3.4.

tenor

baryton

bas

1.4.

28. Wypisz w odpowiedniej kolejności pierwsze litery nazw instrumentów i znaków graficznych przedstawionych na ilustracjach.

Hasło (nazwa widowiska scenicznego z pieśniami i ariami):

29. Wraz z dwoma innymi uczniami zagraj pieśń *Życzenie* Fryderyka Chopina w opracowaniu na trzy instrumenty.

2.1.

Życzenie

Muzyka: Fryderyk Chopin

Opracowanie: Zbigniew Nikodem Szatko

W tempie walca

Fortepian

Keyboard

Dzwonki

4

Fortepian

Keyboard

Dzwonki

7

Fortepian

Keyboard

Dzwonki

VII. WSPÓŁCZESNOŚĆ

- 3.6. 1. Zaznacz na osi czasu początek współczesności.

wiek

2. Wykaż istotne różnice pomiędzy impresjonizmem a ekspresjonizmem.

1.7., 3.6.

- 3.6. 3. Połącz nazwiska kompozytorów z ich dziełami. Zapisz je poniżej.

Smutna opowieść

Mieczysław Karłowicz

Grzegorz Fitelberg

Pan Twardowski

Trzy odwieczne pieśni

Ludomir Różycki

- 1.4. 4. Wyjaśnij znaczenie pojęć.

dodekafonia –

muzyka atonalna –

5. Dokończ zdanie.

Okres Młodej Polski przypada na lata

3.6.

6. Poniżej zamieszczono portrety trzech kompozytorów.

1.4., 1.7., 3.6.

Obwiedź kółkiem portret Karola Szymanowskiego. Napisz krótką notatkę o twórczości kompozytora.

Twórczość Karola Szymanowskiego charakteryzuje

.....

.....

.....

7. Wyjaśnij znaczenie pojęcia „choreografia”.

1.4.

.....

.....

.....

8. Zabaw się w choreografa. Przygotuj minutowy fragment dowolnego utworu muzycznego i ułóż do niego pięć prostych figur tanecznych (np. podskok z wymachem ramion, obrót, skłon).

2.2., 3.7.

9. Poniżej wymieniono nazwy festiwali muzycznych.

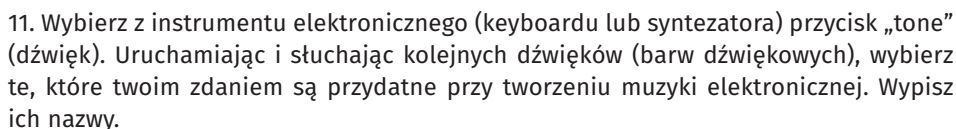
- Krajowy Festiwal Piosenki w Opolu

- Festiwal Piosenki w Sopocie

- Festiwal Warszawska Jesień

1.4., 1.7.

1.1., 2.1., 2.3.

1.2., 1.4.

12. Wśród podanych niżej określeń zaznacz te, które są używane w muzyce jazzowej.

blues

kantata

ragtime

spirituals

techno

bigband

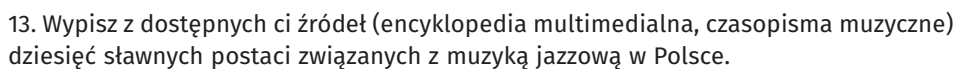
dodekafonia

standard

polka

negro

nokturn

1.4., 1.7.

14. Przeprowadźcie klasowy konkurs dotyczący znajomości filmowych motywów muzycznych.

2.1.

Zadaniem uczestników konkursu jest zaniecenie jak największej liczby motywów muzycznych z filmów z jednoczesnym podaniem tytułu. Wygrywa osoba, która jako ostatnia poda tytuł (i zaniece temat), gdy skończą się pomysły grupy.

15. Podaj tytuły filmów, z których pochodzą poniższe kadry filmowe. Po rozpoznaniu tytułu filmu zaniec jego charakterystyczny temat muzyczny.

2.1.

1.1., 2.3.

16. Zapisz za pomocą edytora nutowego ośmiotaktową kompozycję złożoną tylko z ćwierćnut i ósemek. Wprowadź do swojego zapisu wszystkie elementy określające dzieło muzyczne: tempo, dynamikę, metrum, tonację. Zadbaj o poprawny zapis twojego tekstu.

1.4.

17. Wymień najśłynniejszych przedstawicieli muzyki rozrywkowej w Polsce i na świecie.

Skonfrontuj swoją listę z listą koleżanki/kolegi z ławki. Czy są takie same? Jeśli nie, zastanów się dlaczego.

1.7., 3.6.

18. Były lider zespołu Czerwone Gitary, Seweryn Krajewski, jest znanym kompozytorem. Oprócz popularnych piosenek napisał muzykę do wielu filmów. Poszukaj w dostępnych źródłach tytułów tych filmów. Zapisz je poniżej.

1.4.

19. Napisz, co oznacza skrót KFPP.

20. Zaznacz na mapie konturowej Polski najważniejsze regiony folklorystyczne w naszym kraju. Dodatkowo oznacz swój region, jeśli do nich nie należy.

1.4.

21. Dopasuj nazwy do ilustracji instrumentów ludowych.

1.4.

diabelskie skrzypce, dudy podhalańskie, trąbity beskidzkie

1.2.

22. Odpowiedz, jaka to muzyka.

..... – wykonuje ją ludność zamieszkująca środkową, południową i wschodnią część Europy; jej charakterystyczną cechą jest melancholijna śpiewność i żywotowość tańców.

..... – powstała w USA na początku XX wieku; jest składanką muzyki wiejskiej oraz ballad kowbojskich.

..... – występuje w całej Ameryce Łacińskiej; jest dynamiczna, pełna ekspresji i temperamentu.

1.5., 2.2., 3.5.

23. Ułóż taniec hinduski. W tańcu powinny pojawić się ruchy i gesty wyrażające różne stany emocjonalne. Powinien on przekazywać treść ustaloną wcześniej, np. radość ze zbliżających się wakacji czy smutek po rozstaniu.

Następnie z kolegami i koleżankami w klasie możecie zorganizować konkurs na najciekawszy taniec. Wygrywa osoba, która najdłużej zatańczy i zaciekawi klasową widownię. Do tańca użyjcie dowolnego podkładu muzycznego z muzyką hinduską.

1.4.

24. Wyjaśnij znaczenie terminu „muzyka folkowa”.

.....

.....

.....

.....

1.4., 1.7.

25. Uzupełnij zdanie.

Jednym z najdłużej istniejących polskich zespołów wykorzystujących w swojej twórczości muzykę folkloru góralskiego jest zespół

Korzystając z różnych źródeł informacji, napisz, ile lat istnieje ta grupa.

3.1., 3.5.

26. Napisz, ile czasu poświęcasz codziennie na słuchanie muzyki. Weź pod uwagę, że słuchanie muzyki może być:

- bierne – gdy muzyka dobiega do ciebie na przykład z radia, a ty słuchasz jej, wykonując inne czynności;
- czynne – gdy muzyka, której słuchasz, jest wybrana przez ciebie i jej słuchania nic nie zakłóca.

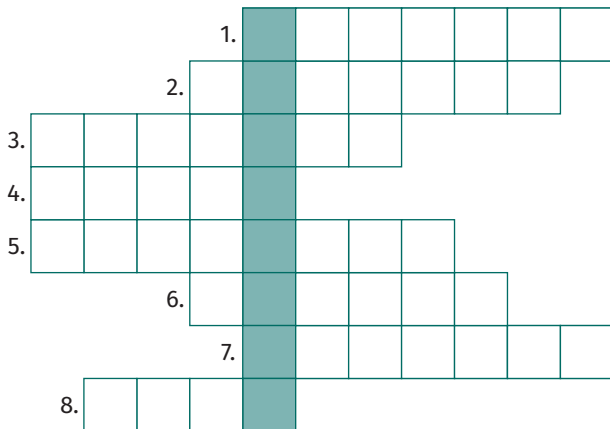
Określ, jakie jest miejsce muzyki w twoim życiu. Odpowiedzi wpisz do poniższej tabeli.

	Słuchanie bierne	Słuchanie czynne
Ilość czasu		
Ilość czasu razem		
Miejsce muzyki w moim życiu		

27. Rozwiąż krzyżówkę.

1.4.

1. Zespół jazzowy.
2. Rodzaj utworu jazzowego z synkopowanym rytmem i barwną melodyką.
3. Polski kompozytor tworzący muzykę współczesną.
4. Taneczna odmiana muzyki rozrywkowej.
5. Nazwa znanego polskiego zespołu ludowego.
6. Znakomity wokalista polski, śpiewał m.in. piosenkę *Dziwny jest ten świat*.
7. Odmiana muzyki ludowej, występują w niej ballady kowbojskie.
8. Gatunek muzyczny, który powstał w USA, w Nowym Orleanie.

Hasło:

28. Wykorzystując dostępny program do tworzenia i zapisu muzyki, wykonaj prostą ilustrację muzyczną i nadaj programowy temat dziełom:

1.1., 2.3., 3.7.

- a) *Poranek w lesie*,
- b) *Przejazd żużlowców po torze*,
- c) *Na meczu piłkarskim*.

Przydatne instrukcje:

- ustaw nagrywanie dla trzech ścieżek dźwiękowych,
- na pierwszej ścieżce wprowadź kilka prostych akordów odpowiadających twojemu tematowi,
- na drugiej ścieżce dopasuj do tych akordów długo brzmiące dźwięki basowe,
- trzecią ścieżkę wykorzystaj dla efektów akustycznych (szum wiatru, tętent kopyt, warkot silnika, okłaski widowni, odgłosy natury).

Całość zapisz jako plik audio (wave) lub mp3.

Najlepszą kompozycję zaprezentuj w szkolnym radiowęźle i na stronie internetowej szkoły.

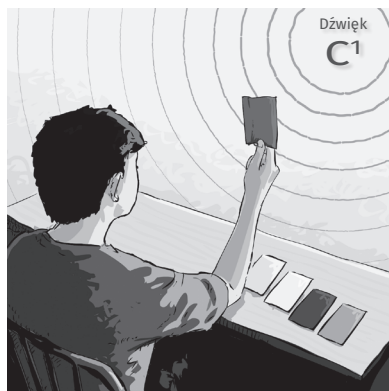

29. Wysłuchaj utworu Arnolda Schönberga *Ocalały z Warszawy*. Następnie narysuj rysunek przedstawiający stan twoich emocji.

3.1., 3.7.

30. Zapoznajcie się z dźwiękami skali c^1 – g^1 forte-pianu świetlnego Aleksandra Skriabina. Przygotujcie pięć kartoników z kolorami odpowiadającymi dźwiękom: c^1 , d^1 , e^1 , f^1 , g^1 . Wyznaczcie osobę, która zagra dowolny dźwięk w tej skali. Waszym zadaniem jest rozpoznanie właściwego koloru odpowiadającego słyszanemu dźwiękowi poprzez podniesienie kartonika w wybranym kolorze. Powtórzcie tę zabawę dziesięć razy. Wygrywa osoba, która najwięcej razy poprawnie skojarzy dźwięk z kolorem.

1.1., 3.1.

31. Wysłuchaj utworu Maksa Freedmana *Rock around the clock*, a następnie zagraj jego fragment na dzwonkach, keyboardzie lub gitarze.

2.1., 3.1.

Rock around the clock

Muzyka: Maks Freedman

32. Skomponuj współczesny krótki utwór na gitarę w nowej metodzie. Wprowadź do swojego utworu dźwięki wydobywane ze strun (za mostkiem, przed mostkiem), różnorodne stuki o pudło rezonansowe gitary, obroty instrumentu z jednoczesnym uderzaniem w struny (pamiętaj o zachowaniu ostrożności podczas wykonywania ruchu obrotowego gitary; ustaw instrument na ziemi, a jego główkę w czasie obrotów przytrzymuj ręką). Wprowadź do utworu elementy ciszy i odgłosów z otoczenia, aby jak najbardziej zainteresować słuchaczy.

2.1., 2.3., 3.7.

33. Połącz strzałkami utwory skomponowane przez Szymanowskiego z jego imieniem i nazwiskiem.

1.7., 3.6.

2.1. 34. Naucz się śpiewać temat z baletu *Harnasie*.

Temat z baletu *Harnasie*

Muzyka: Karol Szymanowski

Szeroko

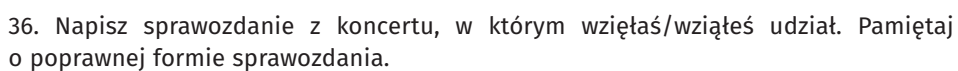
Ja - ni - cku, ko - cha - nie, o to - bie śpie - wa - nie, dzie -
wce - nta sie cie - som, ze cie wia - try nie - som. _____

35. Uzupełnij brakujące wyrazy w tekście na temat Witolda Lutosławskiego.

1.7., 3.6.

Witold Lutosławski to jeden z najwybitniejszych polskich kompozytorów. Interesował się muzyką ludową, i W 1954 roku zachwycił świat swoją wspaniałą kompozycją – arcydziełem polskiej muzyki symfonicznej.

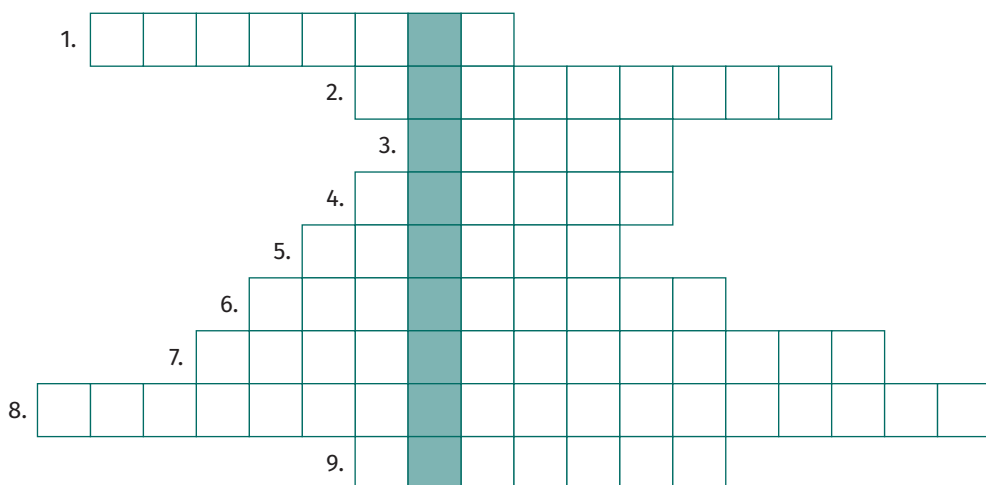
38. Uporządkuj litery w krzyżówce tak, aby utworzyły nazwy najnowszych gatunków muzycznych. Wpisz odgadnięte nazwy w wyznaczone miejsca.

40. Rozwiąż krzyżówkę, a poznasz nazwę słynnego festiwalu muzycznego.

1.4.

1. Miasto, w którym odbywa się największy w Polsce Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej.
2. Najśłynniejszy wykonawca muzyki reggae.
3. Dzielnica Gdańska, w której odbywa się Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej.
4. Open'er Festival od 2003 r. odbywa się w...
5. W latach 1997–2007 w Osieku odbywał się Międzynarodowy Festiwal Muzyki...
6. Festiwal muzyki pop odbywający się w Sopocie to...
7. Muzyk, który wystąpił w 2013 r. na Festiwalu Legend Rocka w Dolinie Charlotty.
8. Jeden z najstarszych i najbardziej prestiżowych konkursów pianistycznych na świecie to...
9. Nazwa Festiwalu Piosenki Ekologicznej.

Hasło:

41. Opisz w kilku zdaniach swój ulubiony zespół. Dlaczego właśnie jego twórczość cenisz najbardziej?

3.1., 3.5.

2.1.

42. Podzielcie się na trzy grupy i zagrajcie utwór *Stairway To Heaven* zespołu Led Zeppelin. Pierwsza grupa zagra melodię pierwszego głosu, druga – drugiego, a trzecia wykona akompaniament na tamburynie wybijający rytm ósemkowy z akcentem na pierwszą i piątą ósemkę w takcie według wzoru na następnej stronie.

Stairway To Heaven

Muzyka: Led Zeppelin

Umiarkowanie

Gitara,
keyboard

Keyboard

4

Gitara,
keyboard

Keyboard

7

Gitara,
keyboard

Keyboard

10

Gitara,
keyboard

Keyboard

13

Gitara,
keyboard

Keyboard

15

Gitara,
keyboard

Keyboard

Rytm dla tambury

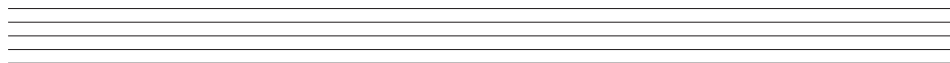
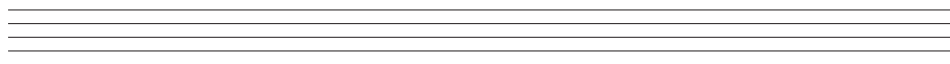
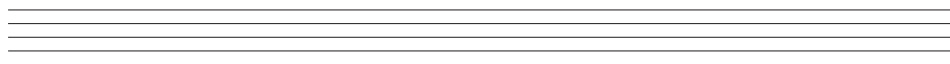
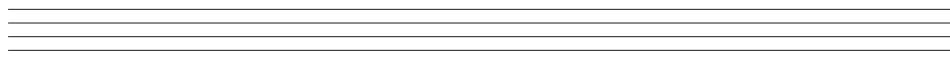
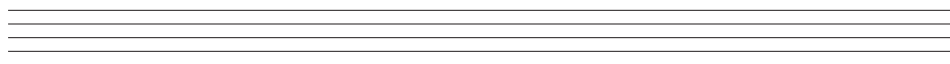
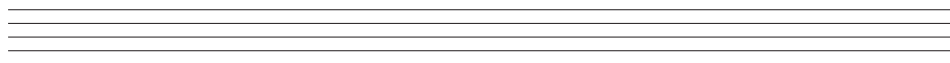
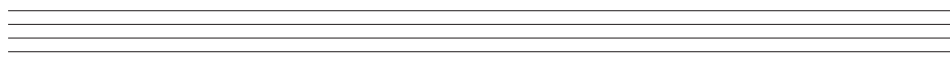
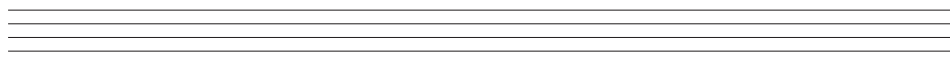
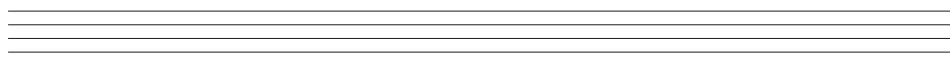
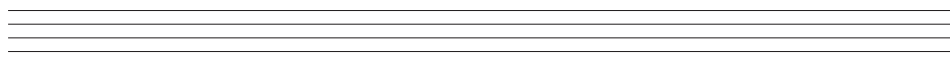
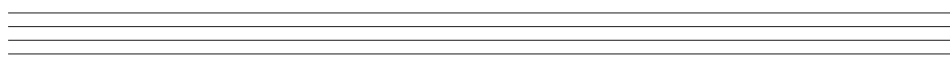
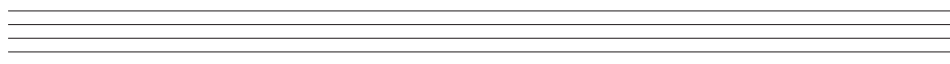
Stairway To Heaven

Muzyka: Led Zeppelin

4/4

>

>

INDEKS HASEŁ

A

a capella 14
Allegro sonatowe 29
Antrakt 26
Aria 26, 46
Aulos 5

B

Bach Jan Sebastian 22–23, 34
Balet 26, 43
Baryton 46
Bas 46
Batuta 26
Beethoven Ludwig 34, 36
bel canto 43
Berlioz Hektor 42
Bigband 50
Blues 50
Bogurodzica 13–14

C

Cha-cha 44
Cheironomia 4
Chopin Fryderyk 34, 45, 47
Chorał gregoriański 13–14
Choreograf 26
Choreografia 49
Chór 26
Cykl sonatowy 29
Czajkowski Piotr 43
Czardasz 24, 44

D

Diabelskie skrzypce 53
Dodekafonia 48, 50
Dudy podhalańskie 53
Duet 26
Dyrygent 26
Dysonans 39

E

Ekspresjonizm 48
Elsner Józef 33
Etnografia 44

F

Fitelberg Grzegorz 48
Fonogestyka 4
Fortepian świetlny
Aleksandra Skriabina 57
Fuga 22, 36

G

Gomółka Mikołaj 20

H

Harfa 5
Haydn Józef 34–35
Homofonia 16
Hopak 24
Hymn 31, 33

I

Ilustracja muzyczna 55
Impresjonizm 48
Instrumenty
– dęte blaszane 30
– dęte drewniane 30
– perkusyjne 30
Interwał 11

K

Kanon 16, 21–22
Kantata 22, 26, 50
Kapela Rorantystów 20
Karłowicz Mieczysław 48
Klasycy wiedeńscy 34
Klawesyn 18
Klawikord 18

Koncert 32, 36
– solowy 22
Konkurs chopinowski 41
Kozak 24
Krajowy Festiwal Piosenki
Polskiej 52
Krakowiak 24
Kujawiak 24, 36
Kwartet smyczkowy 32
Kwintet smyczkowy 30

L

Legato 25
Libretto 26, 43
Lira 5
Liszt Franciszek 42
Lutnia 5, 18
Lutosławski Witold 58

M

Madrygał 16, 22
Marsz 29
Mazur 24
Mazurek 24
Melorecytacja 17
Menuet 23
Minnesingerzy 11
Moniuszko Stanisław 34, 41, 46
Motyw muzyczny 51
Mowa w pieśniach 13
Mozart Wolfgang Amadeusz 34
Muzyka
– atonalna 48
– elektroniczna 50
– folkowa 54
– jazzowa 50
– konkretna 50
– programowa 41

- rozrywkowa 52, 60
- wielogłosowa 11

N

Negro 50
Nokturn 50

O

Oberek 24
Opera 26, 36, 41, 43
Opera buffa 43
Opera seria 43
Operetka 43
Oratorium 22, 27
Organy hydrauliczne 5
Orkiestra 26
– symfoniczna 30

P

Pantomima 6, 8
Penderecki Krzysztof 50
Pentatonika 9
Pieśń 22
– deklamacyjna 40
– patriotyczna 34
Poemat symfoniczny 22, 41
Polifonia 16
Polka 24, 44, 50
Polonez 24, 44
Primadonna 43

R

Ragtime 50
Regiony folklorystyczne 53
Rondo 22
Rozwój muzyki 8
Różycki Ludomir 48
Rubik Piotr 27
Rybałci 11, 14

S

Samba 36
Serenada 36
Sistrum 5
Skaldowie 11

Solmizacja 13
Sonata 22, 32, 36
Spirituals 50
Standard 50
Suita 22, 27
Symfonia 32, 36
Szkola narodowa 42–43
Szymanowski Karol 49, 58

Ś

Śpiew solowy 14

T

Tabulatura 19
Tamburyn 5
Tango 24
Taniec hinduski 54
Techno 50
Tenor 46
Trąbity beskidzkie 53
Trubadurzy 11
Truwerzy 11, 14

U

Układ taneczny 43
Uwertura 26

V

Viola da gamba 18

W

Wacław z Szamotuł 20
Walc 24
– angielski 44
– wiedeński 44

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
I. Starożytność					
I.1.	3.7. wybiera sposób wykonania utworu (ruchem, wokalnie lub na instrumentach) i jego interpretacji	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.2.	3.6. porządkuje chronologicznie epoki muzyczne, przyporządkowując im reprezentatywnych dla nich kompozytorów oraz utwory muzyczne wystuchane i omówione na lekcjach	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.3.	3.2. określa różne funkcje muzyki użytkowej i artystycznej	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.4.	1.4. stosuje podstawowe terminy dotyczące chronologii epok w historii muzyki i wskazuje kompozytorów reprezentatywnych dla kolejnych epok 1.7. wykorzystuje źródła informacji o muzyce (słowniki i encyklopedie muzyczne, internet)	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.5.	1.5. charakteryzuje wybrane tańce różnych narodów 1.7.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.6.	1.4. 2.4. wypowiada się o muzyce – opisuje typowe cechy epok w dziełach muzyki i cechy słuchanych utworów, charakteryzuje estetykę utworu i jego wykonanie	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.7.	1.4. 1.7.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
I.8.	2.1. gra lub śpiewa (...) ze słuchu (...) oraz z nut piosenki młodzieżowe i turystyczne, pieśni historyczne, patriotyczne, ludowe oraz popularne melodie i tematy z literatury muzycznej, akompaniamenty do piosenki, kanony i proste melodie dwugłosowe; dba o higienę głosu 3.7.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.9.	1.1. odczytuje i stosuje w praktyce podstawowe sposoby zapisu muzyki, korzysta z programów komputerowych służących do nagrywania i przetwarzania dźwięku 2.1. 2.3. tworzy wokalne i instrumentalne wypowiedzi dźwiękowe o różnych funkcjach (...), improwizuje (...)	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.10.	1.4.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.11.	1.4.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
I.12.	1.4.	9–18	8–17	5–12	7–11, 95–128
II. Średniowiecze					
II.1.	1.1.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.2.	1.4. 1.7.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
II.3.	1.7. 2.4. 3.1. świadomie odbiera muzykę – rozpoznaje cechy utworu muzycznego (...)	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.4.	1.7. 2.4.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.5.	1.4.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.6.	1.4.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.7.	1.4. 1.7.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.8.	2.1. 3.1.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.9.	1.4.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.10.	1.4. 1.7.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
II.11.	1.4.	21–32	18–23	13–33	12–16, 95–128
III. Renesans					
III.1.	3.6.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
III.2.	1.2. określa i rozróżnia podstawowe gatunki klasycznej muzyki wokalnej, wokально-instrumentalnej i instrumentalnej, wybrane rodzaje muzyki jazzowej, rozrywkowej i etnicznej	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.3.	1.4.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.4.	3.1.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.5.	2.1.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.6.	1.7. 3.6.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.7.	1.4.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.8.	2.1.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.9.	1.4. 1.7.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.10.	1.4. 1.7.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.11.	1.4.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
III.12.	2.1.	35–50	24–29	34–47	17–21, 95–128
IV. Barok					
IV.1.	2.3. 3.1. 3.7.	53–72	30–37	48–70	22–29, 95–128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
IV.2.	1.2.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.3.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.4.	1.7. 3.1.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.5.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.6.	1.5. 1.7.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.7.	1.5.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.8.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.9.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.10.	3.6.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.11.	1.1. 1.7.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.12.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV.13.	1.4. 1.6. zna instytucje kultury muzycznej (...) 3.1. 3.5. ocenia i wartościuje muzykę oraz jej wykonanie, uzasadniając swoje poglądy, dostrzega wartość muzyki ludowej, wartościuje różne kierunki muzyki jazzowej i rozrywkowej – młodzieżowej	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
IV:14.	2.3. 3.7.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV:15.	1.4. 1.7. 3.5.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV:16.	1.5. 1.7.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV:17.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
IV:18.	1.4.	53-72	30-37	48-70	22-29, 95-128
V. Klasycyzm					
V:1.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V:2.	2.1. 3.1.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V:3.	1.3. rozróżnia i klasyfikuje na podstawie źródeł dźwięku instrumenty muzyczne oraz rodzaje zespołów wykonawczych 1.4. 3.4. rozpoznaje aparat wykonawczy muzyki qwokalnej, instrumentalnej i wokalnno-instrumentalnej	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V:4.	1.7. 2.1. 3.1.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
V.5.	3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.6.	3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.7.	1.6. 1.7. 3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.8.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.9.	2.1. 3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.10.	3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.11.	3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.12.	1.7. 3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.13.	1.7. 3.6.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.14.	1.2. 1.7. 3.2.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.15.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V.16.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
V17.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V18.	3.1. 3.5.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V19.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V20.	3.1. 3.5.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V21.	1.4. 1.7.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V22.	1.4.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
V23.	2.1.	75-90	38-45	71-92	30-40, 95-128
VI. Romantyzm					
VI.1.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.2.	1.6. 3.5.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.3.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.4.	3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.5.	1.1.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.6.	2.3.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VI.7.	1.4. 1.7.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.8.	2.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.9.	1.4. 1.7.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.10.	3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.11.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.12.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.13.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.14.	1.4. 1.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.15.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.16.	1.4. 1.7.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.17.	1.7. 3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.18.	2.2. tańczy – wykonuje podstawowe kroki i figury taneczne wybranych tańców	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.19.	1.5. 1.7.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VI.20.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.21.	1.6. 2.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.22.	2.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.23.	3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.24.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.25.	1.7. 3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.26.	1.7. 3.6.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.27.	3.4. rozpoznaje aparat wykonawczy muzyki wokalfnej, instrumentalnej i wokalfno-instrumentalfnej (...) 3.1.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.28.	1.4.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VI.29.	2.1.	93-128	54-81	93-118	41-62, 95-128
VII. Współczesność					
VII.1.	3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.2.	1.7. 3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VII.3.	3.6.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.4.	1.4.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.5.	3.6.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.6.	1.4. 1.7. 3.6.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.7.	1.4.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.8.	2.2. 3.7.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.9.	1.6.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.10.	1.4. 1.7.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.11.	1.1. 2.1. 2.3.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.12.	1.2. 1.4.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.13.	1.4. 1.7.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128
VII.14.	2.1.	131–176	82–121	119–166	63–92, 95–128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VII.15.	2.1.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.16.	1.1. 2.3.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.17.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.18.	1.7. 3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.19.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.20.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.21.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.22.	1.2.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.23.	1.5. 2.2. 3.5.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.24.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.25.	1.4. 1.7.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.26.	3.1. 3.5.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.27.	1.4.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VII.28.	1.1. 2.3. 3.7.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.29.	3.1. 3.7.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.30.	1.1. 3.1.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.31.	2.1. 3.1.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.32.	2.1. 2.3. 3.7.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.33.	1.7. 3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.34.	2.1.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.35.	1.7. 3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.36.	1.6. 3.1.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.37.	1.7. 3.6.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.38.	1.2.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128

Numer zadania	Treść z podstawy programowej	Operon	Nowa Era	WSiP	MAC Edukacja
VII.39.	12. 17.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.40.	14.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.41.	31. 35.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128
VII.42.	21.	131-176	82-121	119-166	63-92, 95-128